

***Snažíme se pomáhat
Tůně aneb několik much
jednou ranou***



Středočeský kraj

Zpracoval: Mgr. David Fischer

Poznatky získané výzkumy zoologického pracoviště se dají využít různě. Jsou publikovány v odborném i popularizačním tisku, prezentovány v rámci konferencí, výstav, přednášek či exkurzí pro odbornou i laickou veřejnost, využívány k osvětové činnosti, schraňovány v různých databázích atd. To všechno u nás samozřejmě děláme.

V Hornickém muzeu již ale dlouhodobě jdeme i o významný krok dál – snažíme se shromážděné informace o jednotlivých lokalitách či ekologii zkoumaných druhů okamžitě využít v rámci praktické ochrany přírody. Nakonec takovému čolkovi je úplně jedno, jestli o něm vyjde článek v prestižním vědeckém plátku, ale není mu jedno, když se nebude mít kde množit, když nebude mít dostatek potravy nebo mu zničíme vhodné zimoviště.

Významným segmentem, kterému se v rámci praktické ochrany přírody naše zoologické pracoviště věnuje, je tvorba tůní. Vytvořením vhodné tůně totiž lze opravdu zabít několik much jednou ranou: přispívá k zadržení vody a stabilizaci vodního režimu, slouží jako stanoviště pro řadu vzácných i „obyčejných“ druhů rostlin nebo jako napajedlo a v neposlední řadě jsou tůně prostě hezké. Dalším bonusem je, že jejich tvorba je, např. v porovnání s rybníky, snadná a velmi levná.

Ne, že bychom tůně přímo kopali (i když i na rýč v rukou zoologa již došlo), ale snažíme se různým subjektům poskytnout odborný „servis“, od pomoci s vyhledáváním vhodné lokality či finančního zdroje, až po praktické rady, jak má takový biotop vypadat, aby co nejlépe splnil svůj účel. Spolupracujeme přitom jak se soukromými subjekty, tak s různými obcemi či institucemi.

Důkazem, že to funguje, je fakt, že se daří u široké veřejnosti probouzet povědomí o tom, že lze takto jednoduše přírodě pomoci. V začátcích jsme to byli my, kdo tato opatření musel iniciovat, dnes už je to tak, že se na nás obracejí lidé s žádostí o spolupráci sami, protože někde „naše“ tůně viděli a napadlo je, že by na svých pozemcích mohli podobné projekty realizovat také.

I přes nesmírně složité období, které v současnosti všichni prožíváme, došlo již v předjarním období roku 2020 k realizaci 3 zajímavých akcí, které bychom Vám rádi formou krátké prezentace přiblížili. Každá z nich má zároveň i svůj příběh, tak snad Vám pár pozitivních informací trochu zvedne náladu a přesvědčí vás o tom, že se snad život ještě zcela nezastavil.

Akce 1: Komplex tůní a revitalizace části koryta v obci Hutě pod Třemšínem

Jedná se o první etapu poměrně rozsáhlého záměru, iniciovaného majitelem biologicky velmi zajímavých pozemků při okraji obce. Vzniknout by zde měl komplexní a poměrně unikátní biotop. Záměr je hrazen částečně investorem (projektová dokumentace) a částečně z Programu obnovy přirozených funkcí krajiny MŽP

Součástí tohoto záměru je:

- vytvoření 3 tůní různého charakteru (realizace 2020) a vytvoření nového přírodního koryta napájejícího místní rybník;**
- optimalizace obhospodařování místních vlhkých lučních biotopů s výskytem upolínu nejvyššího nebo prstnatce májového tak, aby vyhovovaly jak ohroženým a chráněným druhům rostlin, tak např. hmyzu (úprava kosení a pastvy – realizace zahájena 2019);**
- eliminace nežádoucí rybí obsádky a úprava morfologie místní nádrže tak, aby vyhovovala např. pro reprodukci obojživelníků (plánováno v následujících letech);**
- vytvoření různých prvků pro podporu populací hmyzu, plazů, drobných savců apod. (kamenné formace a zídky, dřevěné palisády apod.) – plánováno v dalších letech;**
- revitalizace místní drobné vodoteče (odstranění migračních bariér, drobné úpravy morfologie koryta) – plánováno v následujících letech.**

Část pozemku vyhrazená k budování tůní.





Začátky nevypadají nic moc, ale to nikdy...



Už se to rýsuje...



Konec dobrý, všechno dobré. Za tři dny sem již kladli snůšky skokani hnědí.



A tady vzniká nový kus potoka.



Akce 2: Tůň v nivě Kotelského potoka

Zde chtěl majitel pozemku prostě bez zbytečného papírování udělat něco pro přírodu. Sám si půjčil na den bagr a po projednání s orgány ochrany přírody byly v nivě Kotelského potoka nedaleko Věšina vyhloubeny 4 zemní tůně. Zoolog Hornického muzea pouze určil nejvhodnější místo a na místě mírně vedl „bagristovu“ ruku.

Kotelský potok a jeho niva patří k nejcennějším partiím CHKO Brdy. Zoufale zde ale chybí vhodná reprodukční stanoviště pro řadu místních druhů obojživelníků. Dříve zde takto fungovalo několik rybníků i přechodné tůně po tání sněhu. Rybníky jsou dnes ale bohužel příliš intenzivně obhospodařovány a kdo tu kdy viděl naposledy něco jako sníh? Každá takováto tůň má tak dnes cenu zlata.

Tak tady to bude!



Hodinka práce...



Trochu to poladíme...



A tady to je ☺





Akce 3: Mločí a čolčí tůňky v PR Na Skalách

Již druhým rokem se vedení a zaměstnanci firmy Trask solutions a.s. z Prahy nabízejí jako dobrovolníci pro činnosti prospěšné přírodě v Brdech.

Počátkem března se uskutečnilo jednání s vlastníkem zdejších lesů, kterým je Arcibiskupství pražské, na kterém se zástupci nevládní organizace Ochrana fauny ČR, zoolog Hornického muzea Příbram a zástupci Arcibiskupství pražského - Lesní správy shodli na společném postupu při realizaci opatření vedoucích k zadržení vody a podpoře biodiverzity v jižních Brdech. Do týdne pak nastoupila skupina „ajt’áků“ a horda dětí s potřebným náčiním a pomohla proměnit dohodu v první skutky. Za pár hodin zde vzniklo asi 15 drobných tůňek a místní odvodňovací příkop byl upraven tak, aby vyhovoval nárokům obojživelníků.

To není dětská práce, ale zábava!



I dospělé to bavilo 😊



Výsledek potěší nejen mloky, ale snad i oko.













A je to tedy správně?



Je to správně! (první mločí mamina sem přišla odložit své potomstvo)

